

sabban várhatják a béketárgyalások határozataitól, mint egy idegen katonai hatalom segítségétől.

A nagy nemzetek között pedig már nem áthidalhatatlanok az ellentétek. Csak rá kell mutatnunk Asquith angol miniszterelnök és Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellár áprilisban tartott parlamenti beszédjeire, melyeket mindenki ismer.

Kell, hogy az emberi jóakarát, amely remélhetőleg nem halt ki egészen, áthidalja az ellentéteket. Hisz ezek oly csekélyek azokhoz az áldozatokhoz képest, melyeket a háború poklának csak egy fölösleges nappal tovább folytatása igényel. Azok után, amit az egész világ előtt hivatalos formában elmondottak, a döntő faktorok nem fogják többé vállalhatni a felelősséget emberéletek ezreinek további elpusztításáért!

Mikor pedig a militarisztikus veszedelem letöréséről, a tengeri anarchia megszüntetéséről beszélnek, csak azt felelhetjük: az ördögöt nem lehet Belzebubbal kiűzni; csak az igazságosságon alapuló nemzetközi jog uralma fogja az anarchiát megtörni szárazon és vízen, de sohasem militarisztikus eszközök.

Egy évszázaddal ezelőtt csaknem egész Európa szövetkezett Napóleon militarisztikus hatalmának letörésére militarisztikus eszközökkel. De csak Napoleon tűnt el. A militarizmus porladozó csontjaiból oly fenyegetővé nőtt, amilyenek a világ eddig sohasem ismerte.

Ha tehát ma a semleges hatalmak a nemzetközi jog már fennálló szabályait és az emberiséget kívánják megmenteni, vessék latba befolyásukat a béke érdekében és ne fenyegezzék az emberiséget újabb háborús beavatkozással. Jgy sokkal hathatósabban védik mind a nemzetközi jogot, mind állampolgáraik életét.

A béketárgyalások legnagyobb nehézségét az annexiók kérdése képezi, de ma már erre nézve is tisztultak a nézetek. Ennek hatalmas bizonyítéka Andrassy Gyula gróf húsvéti cikke a Neue Freie Presse-ben »Jó és rossz béke« címen; ebben többek között a következőket mondja:

»A mi küzdelmeink célja nem hódítás volt. Az ország határainak kiterjesztése (győzelmes háború után is csak ott kívánatos, ahol a kérdéses országrész lakossága rokonszenvez a hódító országgal, ahol a csatlakozást felszabadulásnak tekintik.

De egy országrészt a lakosság érzelmei ellenére elszakítani az egészből, amelyhez eddig tartozott, ez egészen más jelentőségű dolog. Evvel kihívják a megcsonkított országok gyűlöletét és boszúvágyát«

Belső ellenségeket szereznek; ezek gyöngítik a hadsereg megbízhatóságát és állandóan veszélyeztetik a belső békét és fejlődést«

Épp ily határozottan utasítja vissza Andrassy Gyula egész ellenséges országok meghódításának gondolatát is.

A világgazdaság kérdései, kereskedelmi és közlekedésügyi kérdések és érdekellentétek kiegyenlítése igen hosszadalmas, bonyolult tárgyalásokat fognak szükségessé tenni; de szükségtelen a háborút ezek alatt tovább is folytatni.

A háború pusztításai emberéletben, egészségben és gazdasági javakban mindenütt degenerációval fenyegetik a következő nemzedéket. Ezzel szembe szállni, megküzdeni a kormányok feladata lesz.

A felelős vezető férfiak talán meg fogják gondolni, hogy e tekintetben nem elég az asszonyoktól követelni, hogy gyermekeket szüljenek, hanem gondoskodni kell arról, is, hogy az asszonyok egészséges gyermekeket hozhassanak a világra és hogy ezeknek legyen is mit enniük, legyen ruhájuk és cipőjük, amit fölvegyenek.

Világ asszonyai, emeljétek fel szavakat!

Írta: Szegvári Sándorné.

Az egész kultúrvilág politikai alapon szervezett asszonyai ma elérkezettnek látják azt a pillanatot, hogy szavukat közös elhatározás alapján hivatalos formában intézzék az országok kormányaihoz.

Az a kataklízis, melybe a politika a mi közreműködésünk nélkül és mindig hangoztatott erkölcsi és jogi fel fogásunk ellenére sodorta az emberiséget, valósággal felforgatta a világot: milliószámra öli és kinozza az egyéneket, népeket tapos el, a faj életerejét fenyegeti, összezúzza a világgazdaságot. Szörnyűséges módon bizonyította be régi igazunkat: hiányzik a nemzetek és a világ politikai életéből az anya gondoskodó és fajfentartó energiája.

Ma már a leghatalmasabb nemzetek, míg egyfelől nagy harctéri eredményeket értek el mind szárazon, mind tengeren, másfelől igen jelentékeny veszteségeket is szenvedtek.

A nagyobb nemzetek között nincs egy sem, amely ne mutathatna rá a hősiesség és kitartás meglepő példáira; nüics egy sem, amelyről elfogulatlanul ítélve, azt lehetne mondani, hogy nem bírja — katonai nyelven beszélve — a háborút még hosszú ideig folytatni.

Három kis országot, mely a háború előtt szabad és független volt, eltiport a háború. De az ő szerencsétlenségük még katonai szempontból ítélve, sem jelent megaláztatást, mert hatalmas nagy országokkal álltak szemben és vesztüket nem a nép hitszegése, árulása, vagy gyávasága okozta, hanem szerencsétlen földrajzi helyzetük és kormányaik elhibázott politikája.

Függetlenségük és jogaik helyreállítását sokkal bizto-

Mi asszonyok, akik megtört szívvel áldoztuk fel legdrágább kincseinket: fiainkat, hitveseinket; mi, akik minden erőnket felkínáltuk, hogy pótoljuk a hadbavonult férfiak munkáját; mi, akik a háborús gyűlölet közepett a szeretet munkáját végeztük, a szeretet és az emberiesség eszméit ápoltuk és fentartottuk; akiktől azt várják mindenfelé, hogy határtalan vérádozatok árán pótoljuk mindazt, amit a férfiak emberéletben elpusztítottak: a világ öntudatos asszonyai és anyái, kérjük, követeljük, hogy az országok kormányai hallgassák meg, fontolják meg szavainkat.